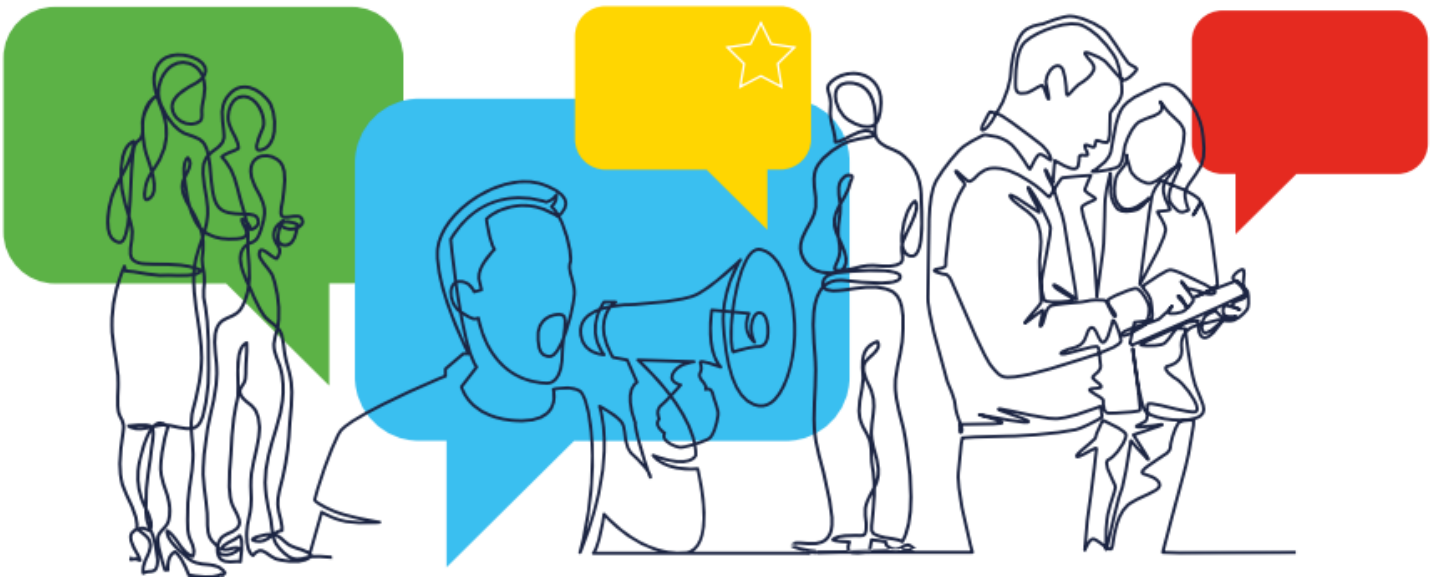
LEARN

FÓRUM EVROPSKÉ OBČANSKÉ INICIATIVY

Evropská občanská iniciativa: infobalíč ek pro organizace občanské společnosti

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Evropská občanská iniciativa: základní údaje

Evropská občanská iniciativa je nástroj, který občanům EU od roku 2012 umožňuje ovlivňovat agendu EU. Mohou tak spoluutvářet politiku EU v otázkách, které jsou pro ně důležité a které spadají do oblasti působnosti Evropské unie.

Prostřednictvím evropské občanské iniciativy může skupina 7 občanů EU, kteří musejí být ze 7 rů zných zemí EU, vyzvat Komisi, aby zavedla konkrétní právní předpis. Jakmile je iniciativa zaregistrována, organizátoři shromažďují na její podporu podpisy od občanů EU – buď online prostř ednictvím online systému ke sběru podpisů nebo na tištěných formulářích.

Pokud se organizátorům iniciativy podaří shromáždit alespoň 1 milion platných podpisů od občanů nejméně ze 7 zemí EU, musí se iniciativou Evropská komise zabývat a rozhodnout, jak na ni zareagovat.

Proč zvolit evropskou občanskou iniciativu k řešení vaší záležitosti?

A. Evropská občanská iniciativa vám umožňuje ovlivňovat politiku EU:

Evropská občanská iniciativa je demokratickým nástrojem, který evropským občanům umožňuje zař adit otázky, které jsou pro ně důležité, na pořad jednání EU. Je prvním nadnárodním nástrojem participativní demokracie svého druhu a představuje důležitý most mezi občany a orgány EU. **Dosavadní úspěšné iniciativy již v právních předpisech a právních předpisech EU zanechaly svou stopu**, zde je několik příkladů:

- ***Voda a hygiena jsou lidská práva! Voda je veřejný statek, ne komodita!***

Zahájena byla od roku 2012 a byla vůbec první evropskou občanskou iniciativou, která shromáždila více než milion podpisů a byla oficiálně uznána Evropskou komisí. Cílem této iniciativy bylo zajistit, aby byl všem lidem v EU zaručen přístup k pitné vodě a hygienickým zařízením, a zabránit liberalizaci vodohospodářských služeb. V reakci na tlak veřejnosti a politickou mobilizaci v souvislosti s touto evropskou občanskou iniciativou Komise uznala, že je třeba přijmout opatření.

Jako konkrétní výsledek navrhla Komise v roce 2018 revizi směrnice EU o pitné vodě se silným dů razem na zlepšení kvality a dostupnosti vody z kohoutku, zejména pro marginalizované a zranitelné skupiny.

- ***Zachraňte kosmetiku bez krutosti – zachovejte Evropu bez testování na zvířatech***

Tato iniciativa z roku 2022 vyzvala k posílení zákazu EU týkajícího se testování kosmetických př ípravků na zvířatech. Snažila se rovněž reformovat předpisy o chemické bezpečnosti a zajistit bezpe čný a udržitelný rámec pro nakládání s chemickými látkami, který se nemusí spoléhat na zkoušky na zvířatech.

V roce 2023 Evropská komise navrhla pokračovat v uplatňování a prosazování zákazu zkoušek na zvířatech a zároveň zvážila potřebu legislativních změn s cílem vyjasnit rozhraní mezi nařízením o kosmetických přípravcích a nařízením REACH. Kromě toho oznámila, že zveřejní plán, jehož cílem je nahradit zkoušky na zvířatech při posuzování chemické bezpečnosti do prvního čtvrtletí roku 2026.

- ***Zastavme odstraňování žraločích ploutví – zastavme obchodování s nimi***

Tuto iniciativu podpořilo 1 119 996 signatářů z 27 členských států EU. Iniciativa žádala Komisi, aby přijala opatření k ukončení obchodu se žraločími ploutvemi v EU, včetně jejich dovozu, vývozu a tranzitu.

V roce 2023 zveřejnila Evropská komise svou odpověď, v níž se zavázala zahájit od ledna 2025 monitorování obchodu se žraločími produkty. Konkrétně, že bude sledovat ty druhů žraloků, s nimiž se nejvíce obchoduje. V návaznosti na svůj závazek získat podrobnější údaje o dovozu a vývozu do EU s cílem zkvalitnit statistiky týkající se obchodu s produkty ze žraloků vytvořila Komise 13 nových celních kódů pro žraloky a jejich ploutve. Díky těmto kódům lze sledovat, s kterými druhy žraloků se nejvíce obchoduje, včetně žraloka modrého a žraloka mako. Tyto kódy se začaly používat v lednu 2025. Kromě toho Komise provedla veřejné konzultace s cílem shromáždit důkazy a provést posouzení dopadů možného zákazu obchodování s ploutvemi s cílem vyhodnotit různá politická opat

ření.

EU se mezitím zavázala k prosazování stávajících předpisů a k udržení svého vedoucího postavení v celosvětovém úsilí o ochranu přírody. To zahrnuje podporu přijetí mezinárodních opatření na zachování a řízení populací žraloků a prosazování celosvětového zákazu odstraňování žraločích ploutví.

Přečtěte si další příběhy o úspěšných evropských občanských iniciativách.

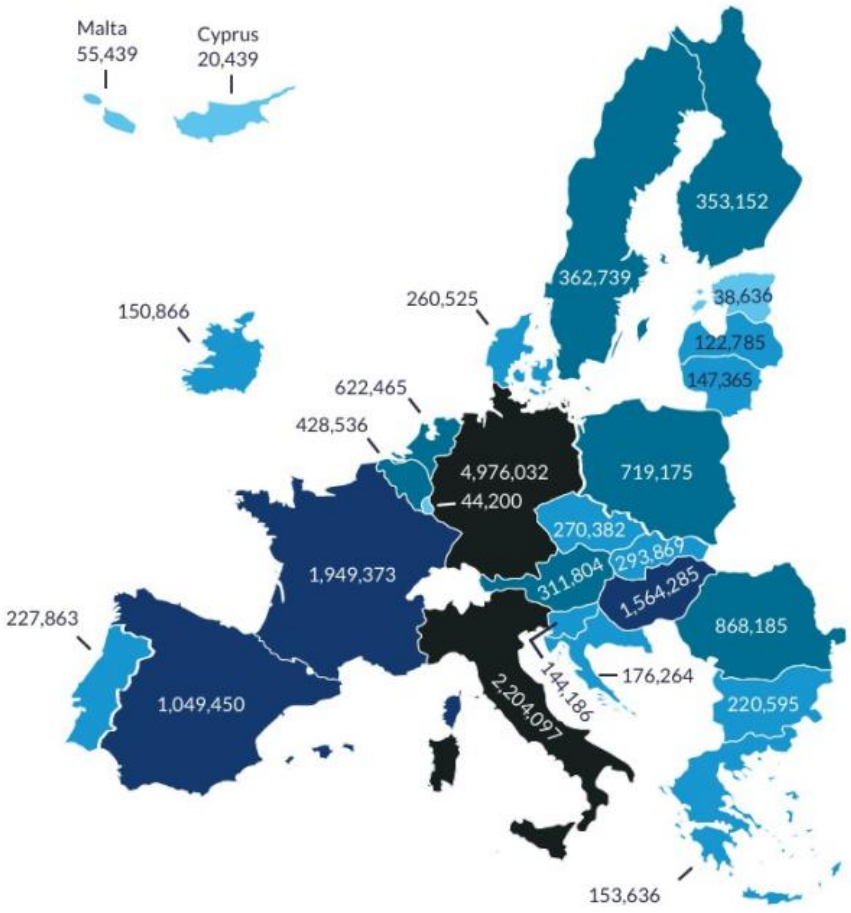
B. Evropská občanská iniciativa pomáhá zvyšovat povědomí o daném tématu:

Evropská občanská iniciativa obnáší mnohem více než jen shromažďování podpisů a vaše téma se tak dostane do popředí evropského dění. Od chvíle, kdy je vaše iniciativa zaregistrována, se jí dostává pozornosti na úrovni EU a otevírá se vám cesta ke spolupráci s orgány EU, sdělovacími prostředky, občanskou společností a širší veřejností.

Díky kampaním v členských státech se téma stává součástí veřejné diskuse i hlavních diskusí EU. Vaše evropská občanská iniciativa může dokonce vést k přijetí nových právních předpisů. V celém průběhu máte k dispozici platformu a prostor umožňující gradovat pozornost veřejnosti, mobilizaci fanoušků, vytvoření komunity těch, kdo vaši věc podporují, a vyvolání diskuse, která daleko přesahuje vnitrostátní kontext.

Úspěšné kampaně jako *Konec doby klecové* nebo *Zakažte glyfosát* ukázaly, jak lze evropskou občanskou iniciativou spoluutvářet narativ, ovlivňovat veřejné mínění a přimět instituce, aby reagovaly. Evropskou občanskou iniciativou můžete vaši záležitost povýšit na celoevropské téma – a zapojit do kampaně ostatní.

Příklady úspěšných evropských občanských iniciativ a jejich dopad v členských státech:

- <100,000
- between 100,000 and 299,999
- between 300,000 and 999,999
- between 1,000,000 and 2,000,000
- More than 2,000,000

Initiatives included in the graph:

- One of Us
- Right2Water
- Stop Vivisection
- Ban Glyphosate
- End the Cage Age
- Minority Safepack
- Save Bees & Farmers
- Stop Finning
- Fur Free Europe
- Save Cruelty Free Cosmetics
- Cohesion Policy for...
- My Voice, My Choice
- Ban on conversion practices in the EU
- Stop Destroying Videogames

The total number of signatures collected by 11 successful ECIs for all Member States is

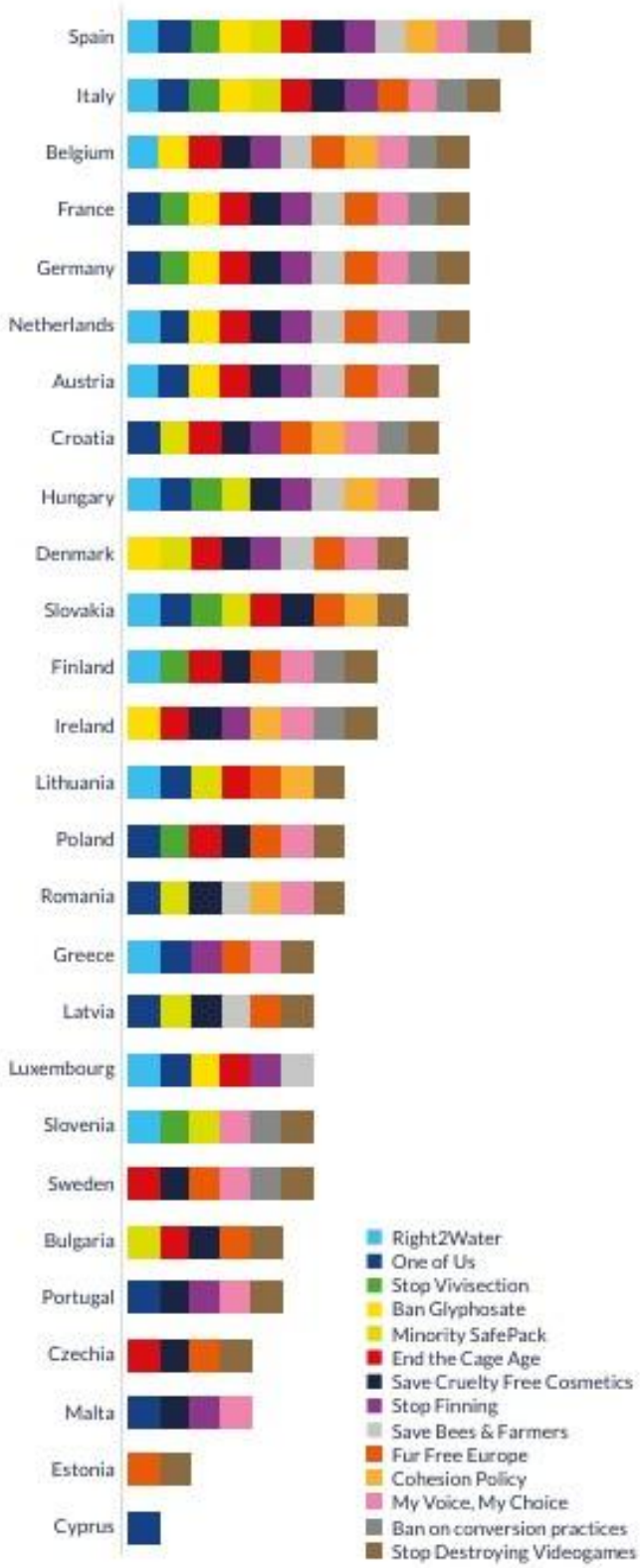
17,791,485

Total signatures from 14 successful ECIs relative to Member State populations (2012 – 2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026); Eurostat (2025)

Successful ECIs that reached the signature threshold in each Member State (2012-2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026)

V některých členských státech, jako je Maďarsko, Malta nebo Lotyšsko, zaznamenaly evropské obč anské iniciativy velký úspěch. Ve Španělsku, Německu a Itálii zase evropské občanské iniciativy č asto snadno dosahují minimálního předepsaného počtu podpisů. Evropská občanská iniciativa pomohla přenést diskusi o otázkách, kterými se tyto iniciativy zabývají, na vyšší úroveň.

Jak zahájit evropskou vlastní občanskou iniciativu

Způsobilost

Evropskou občanskou iniciativu může zahájit každý občan EU, dosáhl-li ve věku, který ho/jí opravň uje volit ve volbách do Evropského parlamentu. Jedinými dvěma požadavky jsou:

- Iniciativu musí zahájit minimálně 7 občanů EU s bydlištěm v 7 různých zemích EU.
- Iniciativa se musí zaměřit na téma, které spadá do oblasti, v níž má Komise pravomoc př edkládat návrhy právních aktů, a nesmí být zneužívající nebo v rozporu s hodnotami EU.

Návrh iniciativy lze předložit v kterémkoli úředním jazyce EU.

TIP

V některých členských státech mohou občané EU evropskou občanskou iniciativu podepsat i zahájit již od v ěku od 16 let. V tuto chvíli se jedná o Belgii, Německo, Estonsko, Maltu, Rakousko, Finsko a Řecko (od 17 let).

Hlavní kroky a lhůty

KROK č. 1 Skupina organizátorů evropské občanské iniciativy musí mít nejméně 7 členů ze 7 zemí EU, kteří jsou způsobilí volit ve volbách do Evropského parlamentu. Ti definují cíle své iniciativy.

KROK č. 2 Organizátoři předloží svou iniciativu Evropské komisi k registraci:

Než začnete sbírat podpisy, musí vaši iniciativu oficiálně Evropská komise zaregistrovat. Co je k tomu potřeba:

- Nejprve si vytvořte organizátorský účet, který budete používat k řízení vaší iniciativy a ke komunikaci s Komisí během celého procesu.
- Iniciativu poté předložíte k registraci se stručným popisem navrhovaného opatření v některém z úředních jazyků EU spolu s příslušnými podrobnostmi, jako jsou cíle vaší iniciativy, informace o vaší skupině organizátorů, o případné obdržené finanční pomoci a podpůrné dokumenty.
- Aby mohla být zaregistrována, musí vaše iniciativa splňovat zvláštní právní kritéria. Musí např íklad spadat do oblasti, v níž má Komise pravomoc navrhovat právní předpisy, nesmí být zneužívající či v rozporu s hodnotami EU a musí splňovat formální náležitosti.

Upozorňujeme, že **Evropská komise zaregistruje pouze ty iniciativy, které splní právní požadavky**. Komise vámi dodané informace posoudí a odpoví obvykle do dvou měsíců.

Pokud bude vaše iniciativa akceptována, bude zveřejněna na oficiálních internetových stránkách evropských občanských iniciativ. Poté máte **6 měsíců** na to, abyste si zvolili datum zahájení sběru podpisů.

KROK č. 3 Začněte sbírat podpisy!

Jakmile je vaše iniciativa zaregistrována, od vámi zvoleného data zahájení sběru podpisů **začíná bě žet 12měsíční lhůta, ve které musíte shromáždit nejméně 1 milion platných podpisů od obč anů nejméně 7 zemí EU**.

Evropskou občanskou iniciativu může podpisem podpořit kdokoli, pokud:

- Je občanem/občankou EU (bez ohledu na to, kde právě žije)
- Splňuje věkovou hranici stanovenou pro hlasování ve volbách do Evropského parlamentu, což je obvykle 18 let; v některých zemích, jako je Belgie, Německo, Estonsko, Malta, Rakousko a Finsko je to 16 let a v Řecku 17 let.

Při sběru podpisů je též třeba dodržovat pravidla ochrany údajů a používat oficiální formuláře.

KROK č. 4 Organizátoři musejí vnitrostátním orgánům předložit minimálně 1 milion podpisů k ověření. Organizátoři mají 3 měsíce na to, aby shromážděné podpisy v každém členském státě předložili příslušným orgánům.

Orgány pak mají další tři měsíce na to, aby ověřily platnost prohlášení o podpoře.

KROK č. 5 Iniciativa a potvrzení od vnitrostátních orgánů z kroku 4 se předkládají Evropské komisi k posouzení.

Organizátoři mají 3 měsíce na to, aby svou iniciativu a potvrzení předložili Evropské komisi. To vše lze provést prostřednictvím organizátorského účtu. Tímto okamžikem jsou dány všechny následné lhůty.

KROK č. 6 Obdržíte odpověď:

- Evropská komise pozve skupinu organizátorů na jednání, během kterého mají možnost iniciativu podrobněji prezentovat.
    - Do 1 měsíce od předložení (krok 5)
- Evropský parlament pozve organizátory na veřejné slyšení, po němž následuje rozprava v plénu a možnost přijmout na téma usnesení.
    - Do 3 měsíců od předložení (krok 5)
- Evropská komise na iniciativu reaguje podrobnou odpovědí ve formě tzv. sdělení. Ta obsahuje právní a politické závěry, veškerá opatření, která hodlá Komise přijmout, a odůvodnění, proč hodlá opatření přijmout či nikoli.
    - Do 6 měsíců od předložení (krok 5) a po veřejném slyšení v Evropském parlamentu

Hlavní výzvy: Otázky, které organizátoři řeší

- *Jak najít v jiných zemích ty, kteří se mnou budou iniciativu organizovat?*
- *Jak zmobilizovat občany v jiných zemích, aby naši iniciativu podepsali?*

- *Jak strukturovat tým organizátorů?*
- *Jak evropskou občanskou iniciativu financovat?*
- *Jak na iniciativu vytvořit rozpočet?*
- *Které komunikační kanály využít k oslovení veřejnosti?*

Odpovědi na tyto otázky, praktické rady a další užitečné informace najdete na **Fóru evropské obč anské iniciativy**.

Jak vést kampaň

Úspěšné řízení kampaně k evropské občanské iniciativě vyžaduje strategickou přípravu, strukturovanou organizaci a adaptabilní komunikační přístup. Níže jsou nastíněny hlavní kroky a osv ědčené postupy pro průběh celého životního cyklu kampaně.

1. Zajistěte dostatečné financování a přípravy proveďte včas

Zajišťování finančních prostředků od samého počátku má zásadní význam. Hned na začátku kampaně budete muset financovat vytvoření internetových stránek, mapování partnerů a komunikač ní nástroje. Včasné finanční zajištění slouží jako pevný základ ještě před oficiálním zahájením kampaně, aby pak se mohla rychle rozjet a svou dynamiku si udržet i v následných fázích. Podrobné pokyny ohledně strategií získávání finančních prostředků a transparentního podávání zpráv o financování najdete v části Jak získávat a vykazovat finanční prostředky.

2 Jasně si definujte úlohu každého člena týmu

Dobré strukturování týmu jasným stanovením rolí zvyšuje účinnost a posiluje odpovědnost. Organizátoři předchozích kampaní zdůraznili, že důsledné vymezení povinností, jako je komunikace, právní záležitosti nebo odpovědnost za komunikaci v konkrétních státech, pomáhá př edcházet překrývání úkolů a nedorozuměním a přispívá k efektivitě řízení všech aspektů kampaně.

3. Přizpůsobte své strategie místním podmínkám

Přizpůsobení dílčích sdělení a aktivit kampaně kulturnímu a politickému prostředí každé cílové zem ě je nesmírně důležité. Úspěšné kampaně, jako je *Můj hlas, má volba*, potvrzují, že dobré porozumě

ní místní mentalitě, kultuře a stylu komunikace výrazně zvyšuje zapojení a důvěru cílových skupin.

4 Využijte symboliku mezníků a událostí

Napojení kampaně na tradiční nebo vžitá symbolická data může vaši kampaň pomoci zviditelnit a vzbudit zájem veřejnosti. Například iniciativa *Zachraňte kosmetiku bez krutosti* využila Mezinárodní den koček, který ji pomohl zvýšit zájem médií a povědomí veřejnosti. Organizátoři iniciativy požadující *zákaz konverzních terapií* využili Týdne hrdosti, díky kterému se jim během pouhých dnů podařilo shromáždit 700 000 podpisů, což dobře ilustruje, jaký význam má sladění kampaně s relevantními okamžiky veřejného života.

Podporu najdete na Fóru

Fórum evropské občanské iniciativy je online platforma pro spolupráci, která je k dispozici ve všech ú ředních jazycích EU. Jejím účelem je poskytovat pokyny a informace organizátorům a všem dalším, kteří se o evropské občanské iniciativy zajímají. Fórum má zásadní význam při poskytování praktických informací, tipů ohledně kampaní a právního poradenství a slouží též k diskusi o tématech souvisejících s evropskými občanskými iniciativami.

Platformu provozuje nezisková organizace European Citizen Action Service (ECAS) na základě smlouvy s Evropskou komisí.

V části Praktické rady na Fóru evropské občanské iniciativy najdete cenné zdroje, pokyny, příklady úspěšných iniciativ, záznamy webinářů a další užitečné informace.

Sekce Nechte si poradit nabízí bezplatné, individualizované pokyny k různým tématům, včetně právních záležitostí (např. ověření, zda vaše téma spadá do působnosti EU), strategií při vedení kampaně, získávání finančních prostředků a dalších.

Organizátoři se mohou rovněž obracet na kontaktní osoby: Národní kontaktní místa (ve většině zemí ve veřejné správě).

Jak mohou evropské občanské iniciativy podpořit ob čané:

Všechny probíhající iniciativy najdete na oficiálních internetových stránkách věnovaným evropským občanským iniciativám. Chcete-li některou iniciativu podpořit, vyplňte prohlášení o podpoře – buď online, nebo na tištěném formulář.

Zde najdete všechny nejnovější evropské občanské iniciativy, které můžete v tuto chvíli podpořit svým podpisem:

Jak mohou evropské občanské iniciativy podpořit organizace občanské společnosti

Jako organizace můžete evropskou občanskou iniciativu podpořit například tak, že se zapojíte do koalice nevládních organizací kolem dané iniciativy nebo takovou koalici vytvoříte. Dosah evropské občanské iniciativy účinně zvýšíte i zapojením se do práce spojené s kampaní. Můžete se věnovat obhajobě tématu, propagaci, navazování kontaktů, poskytování odborných znalostí, sdílení výsledků výzkumu, sběru podpisů, získávání finanční podpory nebo oblasti lidských zdrojů.

Organizace občanské společnosti mohou přispět například takto:

1. **Budování koalicí a členství v nich**

Oslovení nevládních organizací a potenciálních partnerů a udržování pevných vztahů se spojeneckými organizacemi je základní strategií pro úspěšné kampaně evropské občanské iniciativy. Například organizátoři iniciativy *PsychedeliCare* zahájili svou kampaň spoluprací s partnerskými organizacemi v členských státech, což pomohlo vybudovat základnu místních sympatizantů. Podobn ě organizátorům kampaně k iniciativě *Můj hlas, má volba* se podařilo vytvořit síť více než 250 podp

ůrných organizací díky tomu, že oslovili i entity mimo tradiční odvětví reprodukčního zdraví a spolupracovali s influencery ze sociálních médií. Jejich strategie zahrnovala i zapojení neoč ekávaných spojenců, jako byli herci, hudební skupiny či dokonce horolezecké svazy. Tento inkluzivní a tvůrčí přístup posílil podporu, umožnil oslovit velmi různorodé publikum a výrazně zvýšil zájem o kampaň a příležitosti získat financování.

2. Podpora a mobilizace

Využijte své sítě, akce a platformy ke zvýšení povědomí veřejnosti, povzbuzujte lidi, aby iniciativu podepsali, a buďte v kontaktu s činiteli s rozhodovací pravomocí. Vaše důvěryhodnost a přístup k cílovým skupinám může urychlit sběr podpisů a posílit zapojení veřejnosti.

3. Poskytování zdrojů

Může se jednat o finanční podporu, čas personál, prostory ke konání schůzí nebo digitální nástroje. Řada kampaní měla nemalý užitek z věcných příspěvků, které snižují provozní náklady a rozšiřují komunikační kapacitu.

4. Získávání finančních prostředků a budování partnerství

Koalice a spolupráce jsou úzce spjaty s účinným získáváním finančních prostředků. Získávání finan čních prostředků jde daleko nad rámec pouhého získávání darů nebo finanční podpory. Fundraiser je někdo, kdo dokáže budovat strategická partnerství, přispět ke zviditelnění projektu a aktivně se podílet na budování a řízení komunity. V zájmu maximalizace možností financování je třeba prozkoumat širší zdroje, jako je rejstřík transparentnosti EU, vnitrostátní portály transparentnosti nebo mezinárodní databáze financování, které vám mohou pomoci identifikovat potenciální partnery, nadace, podnikové sponzory či nevládní organizace. Další důležitou možností je spolupráce s veř ejným sektorem, včetně partnerství s veřejnými subjekty, poskytovateli financování podobným evropským občanským iniciativám nebo institucionální podpora prostřednictvím grantů EU, jako je program Občané, rovnost, práva a hodnoty (CERV). Klíčovou úlohu sponzorů mohou sehrát také korporátní subjekty. Například kampaň *Zachraňte kosmetiku bez krutosti* získala finanční podporu od značek The Body Shop, Dove a Unilever. Využila jejich popularitu i společný cíle sociální odpově dnosti podniků.

Například na kampani úspěšné evropské občanské iniciativy *Konec doby klecové* se podílelo 170 organizací občanské společnosti z celé Evropy. Každá z nich k úspěchu iniciativy přispěla. Zde jsou některé z nich:

I vaše organizace může evropskou občanskou iniciativu využít k mobilizaci pro vaši věc!

Další odkazy:

- Oficiální stránky evropské občanské iniciativy:
  - Postup
  - Jak začít
  - Ochrana údajů

- Stránky Fóra evropské občanské iniciativy:

    - Praktické rady
        - Jak shromažďovat podpisy
        - Jak připravit iniciativu k registraci
        - Jak vyhledat partnery
        - Jak získat finanční prostředky
        - Jak zorganizovat kampaň
    - V části Požádejte o radu odborníka můžete požádat o bezplatné právní poradenství a poradenství ohledně vedení kampaně

- Místní kontakty: Národní kontaktní místa a ambasadoři evropské občanské iniciativy

Nenechte si ujít aktuální informace

- Přihlaste se k odběru měsíčního zpravodaje (k dispozici v angličtině a dalších 23 jazycích) s aktualitami o evropských občanských iniciativách! https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe
- Facebooková skupina věnovaná ECI